

Ο γέρ. Αιμιλιανός και η νεοφιλοκαλική μοναστική παράδοση

/ [Πεμπτουσία](#)

[προηγούμενη δημοσίευση:<http://www.pemptousia.gr/?p=86672>]

Z. Κοινά στοιχεία της νεοφιλοκαλικής μοναστικής παράδοσης

Με όσα προηγήθηκαν καταφαίνεται πως αυτό που ονομάζουμε ως νεοφιλοκαλικό κίνημα των νεωτέρων γερόντων και πνευματικών πατέρων[266] χαρακτηρίζεται από ορισμένα κοινά στοιχεία, τα οποία μπορεί κανείς να επισημάνει και στο συνολικό έργο του π. Αιμιλιανού. Πρόκειται καταρχήν για μία **εσωστρεφή νηπτική πνευματικότητα**, η οποία θεμελιώνεται στα ισχυρά βιώματα αλλά και συγγράμματα της ασκητικοπατερικής - νηπτικής παράδοσης. Για τον Γέροντα η νήψη είναι πεμπτουσία της πνευματικής προόδου της ψυχής και θεμελιώδες γνώρισμα του πνευματικού αγώνα. Η στροφή εις εαυτόν αποκαλύπτει αφενός την τραγικότητα της αμαρτωλότητος και αφετέρου το μεγαλειώδες των πνευματικών κατορθωμάτων, όταν εφαρμόζεται επιμελώς και δια βίου. Επίσης θεωρεί πως κάθε έξοδος του ανθρώπου είτε προς την απόκτηση είτε προς την μετάδοση εμπειριών σε άλλους πρέπει να είναι αποτέλεσμα νήψεως, προσευχής και ασκήσεως ώστε να αποφέρει πνευματική καρποφορία. Εν αντιθέσει, οιαδήποτε ελλιπής νηπτική προετοιμασία φαλκιδεύει την όποια πνευματική προσπάθεια.

Φωτο: Φαίδων Χατζηαντωνίου

Κατά δεύτερο λόγο οι σύγχρονοι νεοφιλοκαλικοί πατέρες και ο Γέροντας προχωρούν κατόπιν μακράς, επίμοχθης και συντονισμένης προετοιμασίας στη **συγκρότηση ανδρικών και γυναικείων μοναστικών αδελφοτήτων** στην καθοδήγηση των οποίων μοιράζουν το χρόνο τους. Οι φιλομοναστικοί πυρήνες, αφού δοκιμάζονται επί χρόνο και στερεώνονται δια της επιμονής - υπομονής - αποκλεισμού οιασδήποτε άλλης επιλογής ζωής, ωριμάζουν και μετατρέπονται

σε μοναστικές αδελφότητες. Αυτή η διαδικασία και το τελικό αποτέλεσμα δεν είναι αυτοσκοπός για τον πνευματικό πατέρα αλλά προκύπτει μέσα από την ποιμαντική του δραστηριότητα και την ακτινοβολία της αρετής του. Συνεπώς δεν καλύπτονται εκατέρωθεν κάποια συναισθηματικά κενά , αλλά δημιουργείται μια συμπόρευση πνευματικού πατρός και τέκνων με σκοπό και προορισμό τη Βασιλεία του Θεού.

Κυρίαρχο στοιχείο της ζωής του πνευματικού πατέρα και των αδελφοτήτων, εκτός από τη νήψη, την προσευχή , την άσκηση και τη λατρεία είναι **η μελέτη αγιογραφικών κειμένων** με ιδιαίτερη έμφαση στην Παλαιά Διαθήκη. Ο Γέροντας και οι πνευματικοί πατέρες -συνοδοιπόροι του , είναι βαθύτατα βιβλικοί. Έρχονται με τις αναλύσεις των αγιογραφικών κειμένων να τονίσουν πως θεμελιώδες γνώρισμα στη ζωή του χριστιανού , εντός η εκτός κοινοβίου , είναι η μελέτη και η εφαρμογή του θείου λόγου. Είναι πραγματικά εντυπωσιακή η επιμονή του στο να ερμηνεύει αγιογραφικά χωρία σε αντίθεση με τη μονομέρεια , που ενίοτε παρατηρείται και σήμερα, στην ανάγνωση και μελέτη-ανάλυση μυστικο-θεολογικών νηπτικών κειμένων ενώ αγνοούνται βασικές αγιογραφικές αλήθειες. Ο Γέροντας, αντλώντας από τον πλούσιο αμητό της βαθύτατης και εσώτατης γνώσης των Γραφών , γνώριζε πως η βίωση της ευαγγελικής θεωρίας γεννά αγιογραφική πράξη.

Ένα βασικό στοιχείο αυτής της γνήσιας ευαγγελικής ζωής είναι όχι μόνο η εκφορά λόγων αλλά και η παροχή έργων **κοινωνηφελούς δραστηριότητας** και προσφοράς. Άνοιξε τη δραστηριότητα των μοναστικών αδελφοτήτων , κυρίως της Ορμυλίας, σε τομείς συναφείς με τα χαρίσματα και τις σπουδές των αδελφών , ενσαρκώνοντας την μοναχική αποταγή όχι ως πλήρη απάρνηση κάθε «κοσμικής» δράσης η ιδιότητος αλλά ως αξιοποίηση προσωπικών χαρισμάτων και αντιπροσφορά στην κοινωνία. Το ίδρυμα «Παναγία Φιλανθρωπινή» στο χωριό Βατοπαίδι της Χαλκιδικής αποτυπώνει τη νέα αυτή νοοτροπία, που ουσιαστικά είναι επανάληψη βασικών ιδιωμάτων του πρωτοχριστιανικού μοναχισμού.

Το «άνοιγμα» του π. Αιμιλιανού σε μια δρώσα , ζωντανή και όχι μόνο προσευχητική κοινωνική παρουσία θεμελιώνει μαζί με τους συνοδοιπόρους του ένα **εξωστρεφές πνευματικό ρεύμα**. Το ρεύμα αυτό διασπά τον περιορισμό της νηπτικής παράδοσης στη μοναστηριακή -κοινοβιακή πνευματικότητα. Γίνεται κτήμα ευρύτερων κοινωνικών ομάδων (εγγάμων, εργαζομένων , νέων κ.τ.τ.) που αναστρέφονται και συγκροτούν πνευματική συγγένεια με τις μοναστικές αδελφότητες όταν καθοδηγούνται από τον ίδιο γέροντα. Οι δεσμοί αυτοί ξεπερνούν τα στεγανά μιας πρόσκαιρης φιλίας και γίνονται

ισχυροί μέσα από τη μετάδοση και μεταπράτηση εμπειριών με ιθύνοντα και χειραγωγό τον έμπειρο κοινό πνευματικό πατέρα.

Η μοναστική εμπειρία δεν είναι πλέον μόνο ψυχωφελές αναγνώσμα των εν τω κόσμω , όπως παλαιά . Οι ανοικτές πύλες των μονών γίνονται θερμές πνευματικές αγκάλες , οι μοναχοί γίνονται φίλοι - αδελφοί και ομότιμοι συνοδοιπόροι των λοιπών στην πνευματική ζωή. Σε αυτό συνετέλεσαν τα μέγιστα οι έξοδοι του γέροντος Αιμιλιανού στις πολύβουες ανθρώπινες κοινωνίες , οι πάντοτε εμπνευσμένες ομιλίες του, τα δημοσιευμένα κείμενά του. Ενορίες με πατέρες - πνευματικά τέκνα του, που εμφορούνται από το πνεύμα του , μετατρέπονται σε άτυπες προεκτάσεις των μοναστηριών του μέσα στον κόσμο, με συντονισμένη και πλούσια λατρευτική- νηπτική - ασκητική ζωή, προσαρμοσμένη ασφαλώς στις ανάγκες και τις δυνατότητες του σύγχρονου ανθρώπου. Πλησιάζοντας κανείς τέτοιες κοινότητες βιώνει βαθιά ένα οικογενειακό κλίμα, μια πνευματική θαλπωρή , την οποία εξηγεί και βιώνει απόλυτα , όταν γνωρίζει ποιός υπήρξε η γενεσιουργός αιτία τους.

[Συνεχίζεται]

[266] Οπ. παρ. , Κατηγήσεις τ. 1 , σ. 284